

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
UNIVERSITY OF MACEDONIA

ΤΙΤΛΟΣ: ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ Ε.Ε

ΑΡΘΡΟ 49 της Συνθήκης της Ε.Ε. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

Το άρθρο ορίζει ότι κάθε ευρωπ. κράτος το οποίο σέβεται τις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου, των θεμελιωδών ελευθεριών και του κράτους δικαίου, μπορεί να ζητήσει να γίνει μέλος της Ένωσης.

Όλες αυτές οι προϋποθέσεις, συμπεριλαμβανομένης της ιδιότητας «ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ» επιδέχονται ερμηνείας και πρέπει να συμφωνηθούν από όλα τα Κ-Μ & κατά απόλυτη πλειοψηφία των μελών του Ευρωπ. Κοινοβουλίου. Εξάλλου η τυχών συμφωνία επί των όρων της προσχώρησης υπόκειται σε επικύρωση εκ μέρους όλων των συμβαλλομένων κρατών, πράγμα που σημαίνει ότι αν δεν επικυρωθεί από ένα Κ-Μ δεν μπορεί να εφαρμοστεί.

Επομένως μία χώρα μπορεί να καταστεί μέλος μόνο όταν πληροί όλα τα κριτήρια για την ένταξη όπως ορίστηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης το 1993 και ενισχύθηκε το 1995.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ

Τα κριτήρια που έχει καθορίσει το ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ στην Κοπεγχάγη το 1993:

Η κάθε υποψήφια προς ένταξη χώρα πρέπει να διαθέτει:

- ✓ Σταθερούς θεσμούς που εγγυώνται τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τα δικαιώματα του ανθρώπου και τη προστασία των μειονοτήτων
- ✓ Μία βιώσιμη οικονομία της αγοράς και την ικανότητα αντιμετώπισης της ανταγωνιστικής πίεσης και των δυνάμεων της αγοράς μέσα στην Ένωση
- ✓ Την ικανότητα να αναλάβουν και να εφαρμόσουν αποτελεσματικά τις υποχρεώσεις της πλήρους συμμετοχής, συμπεριλαμβανομένης της προσήλωσης στους στόχους πολιτικής οικονομικής και νομισματικής ένωσης και της αποδοχής του ευρώ.
- ✓ Να μεριμνήσει για την αποδοχή του συνόλου της νομοθεσίας της ΕΕ, την αποτελεσματική εφαρμογή της μέσω των κατάλληλων διοικητικών και δικαστικών δομών.

Το **1995** το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Μαδρίτης υιοθέτησε προϋποθέσεις για προοδευτική και αρμονική ένταξη των υποψηφίων χωρών. Οι υποψήφιες χώρες καλούνται να ευθυγραμμίσουν την νομοθεσία τους με την νομοθεσία της Ε.Ε και να εξασφαλίσουν την αποτελεσματική εφαρμογή της.

Τον Δεκέμβριο του **1996** το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατέληξε σε συμφωνία σχετικά με την λεγόμενη ανανεωμένη συναίνεση για την διεύρυνση, η οποία βασίζεται στη σύγκλιση, στην τήρηση των προϋποθέσεων και την επικοινωνία αλλά και με την ικανότητα της Ε.Ε να ενσωματώσει νέα μέλη.

ΤΙ ΕΧΕΙ ΕΠΙΤΕΥΧΘΕΙ ΩΣ ΣΗΜΕΡΑ

- ✓ Επιταχύνθηκαν οι διαδικασίες μεταρρύθμισης στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη μετά την κατάρρευση των κομμουνιστικών καθεστώτων.
- ✓ Η δημιουργία σταθερών δημοκρατιών σε αυτές τις χώρες ενίσχυσε την ασφάλεια στην Ευρώπη συνολικά. Αίτια συγκρούσεων όπως θέματα μειονοτήτων και συνοριακά προβλήματα έχουν εξαλειφθεί.
- ✓ Ταχεία ανάπτυξη του εμπορίου, άνοιγμα νέων αγορών, και επενδύσεις.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ

- ✓ Είναι οι όροι και το χρονοδιάγραμμα που τίθεται στην υποψήφια προς ένταξη χώρα για την υιοθέτηση και την εφαρμογή όλων των κανόνων της ΕΕ (το «κοινοτικό κεκτημένο»).
- ✓ Οι κανόνες αυτοί χωρίζονται σε 35 διαφορετικούς τομείς πολιτικής (κεφάλαια), όπως οι μεταφορές, η ενέργεια, το περιβάλλον, κλπ, καθένα από τα οποία αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης ξεχωριστά.

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ

Η ΕΕ εφαρμόζει συνολικές διαδικασίες έγκρισης που εξασφαλίζουν τα νέα μέλη να γίνονται δεκτά μόνο όταν μπορούν να αποδείξουν ότι θα είναι σε θέση να παίξουν το ρόλο τους ως πλήρη μέλη, και συγκεκριμένα :

- ✓ Να συμμορφώνονται με όλα τα πρότυπα και τους κανόνες της ΕΕ
- ✓ Να έχουν τη συγκατάθεση των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και των κρατών μελών της ΕΕ.
- ✓ Να έχουν τη συγκατάθεση των πολιτών τους - όπως αυτή εκφράζεται μέσα από την έγκριση στο εθνικό τους κοινοβούλιο ή μέσω δημοψηφίσματος.
- ✓ Στην περίπτωση των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων τέθηκε το πλαίσιο διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης το 1999, ενώ πρόσθετοι όροι για την προσχώρηση εκτέθηκαν στην λεγόμενη «διαδικασία σταθεροποίησης και σύνδεσης», που κυρίως αφορά την περιφερειακή συνεργασία, τις σχέσεις καλής γειτονίας και το κράτος δικαίου εκ νέου με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Ιούνιο του 2003 στη Θεσσαλονίκη.

ΕΠΙΒΛΕΨΗ ΑΠΟ ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ Ε.Ε.

Κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων, η Επιτροπή παρακολουθεί την πρόοδο της υποψήφιας χώρας για την ορθή εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ και κατά πόσο ανταποκρίνεται σε άλλες δεσμεύσεις της, συμπεριλαμβανομένων οποιωνδήποτε απαιτήσεων αναφοράς. Αυτό δίνει στην υποψήφια χώρα πρόσθετη καθοδήγηση και εξασφαλίζει στα σημερινά μέλη του ότι η υποψήφια χώρα πληροί τις προϋποθέσεις για την ένταξή της.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗΣ

- 1) Κάθε χώρα που επιθυμεί να προσχωρήσει στην ΕΕ υποβάλλει σχετική αίτηση στο Συμβούλιο, το οποίο ζητά από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αξιολογήσει κατά πόσο η αιτούσα χώρα πληροί τα κριτήρια της Κοπεγχάγης. Εάν η γνώμη της Επιτροπής είναι θετική, το Συμβούλιο πρέπει στη συνέχεια να εκδώσει εντολή για τη διεξαγωγή διαπραγματεύσεων. Με την έκδοση της εντολής αυτής, ξεκινούν επίσημα οι διαπραγματεύσεις ανά θεματικό τομέα .
- 2) Οι διαπραγματεύσεις έχουν ως αντικείμενο το σύνολο της νομοθεσίας της Ε.Ε (κοινοτικό κεκτημένο) το οποίο διαιρείται σε 35 κεφάλαια ανά τομέα πολιτικής και το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα με το αν θα ανοίξει το κάθε κεφάλαιο ή όχι. Όταν επιτυγχάνεται πρόοδος που κρίνεται ικανοποιητική η Επιτροπή μπορεί να εισηγηθεί το “προσωρινό κλείσιμο” ενός κεφαλαίου. Το Συμβούλιο θα πρέπει να αποφασίσει εκ νέου ομόφωνα. Όταν ολοκληρωθούν οι διαπραγματεύσεις επί όλων των κεφαλαίων, όροι και ρυθμίσεις ενσωματώνονται σε συνθήκη προσχώρησης μεταξύ των κρατών μελών της Ε.Ε και της υποψήφιας χώρας.
- 3) Για να υπογραφεί η συνθήκη απαραίτητη προϋπόθεση είναι η σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και η ομόφωνη έγκριση του Συμβουλίου.
- 4) Αφού υπογραφεί υποβάλλεται σε όλα τα συμβαλλόμενα κράτη προς επικύρωση σύμφωνα με τους συνταγματικούς τους κανόνες (να εγκριθεί από το Κοινοβούλιο ή μέσω δημοψηφίσματος).
- 5) Λόγω του τεράστιου αριθμού των κανόνων της ΕΕ που κάθε υποψήφια χώρα πρέπει να ενσωματώσει στο εθνικό της δίκαιο, χρειάζεται χρόνος για την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων. Οι υποψήφιες χώρες λαμβάνουν οικονομική, διοικητική και τεχνική στήριξη κατά τη διάρκεια της προενταξιακής περιόδου .

ΚΕΦΑΛΑΙΑ	ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ
Ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων	Κοινωνική πολιτική & απασχόληση
Ελεύθερη κυκλοφορία εργαζομένων	Πολιτική επιχ/σεων & βιομηχανική πολιτική
Δικαίωμα εγκατάστασης & Ελεύθερη Παροχή Υπηρεσιών	Διευρωπαϊκά δίκτυα
Ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων	Περιφερειακή πολιτική & συνοχή διαθρωτικών μέσων
Δημόσιες συμβάσεις	Δικαστικός τομέας και θεμελιώδη δικαιώματα
Πνευματική ιδιοκτησία	Δικαιοσύνη ελευθερία & ασφάλεια
Πολιτική ανταγωνισμού	Επιστήμη & έρευνα
Χρηματοοικονομικές συμβάσεις	Εκπαίδευση & Πολιτισμός
Εταιρικό δίκαιο	Περιβάλλον
Κοινωνία της πληροφορίας & Μ.Μ.Ε	Προστασία των καταναλωτών & της υγείας
Γεωργία	Τελωνειακή ένωση
Αλιεία	Εξωτερικές σχέσεις
Πολιτική μεταφορών	Εξωτερική πολιτική, πολιτική ασφάλειας & άμυνας
Ενέργεια	Δημοσιονομικός έλεγχος
Φορολογία	Διατάξεις οικονομικού & δημοσιονομικού χαρακτήρα
Οικονομική & νομισματική πολιτική	Θεσμικά όργανα
στατιστικές	Αλλά θέματα
Ασφάλεια τροφίμων, κτηνιατρική & φυτοϋγειονομική πολιτική	

Η Συνθήκη Προσχώρησης είναι οριστική και δεσμευτική όταν:

Κερδίσει την υποστήριξη του Συμβουλίου της Ε.Ε. και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Υπογραφεί από την υποψήφια χώρα και τους αντιπροσώπους όλων των υφιστάμενων χωρών της Ε.Ε.

Επικυρωθεί από την υποψήφια χώρα και κάθε επιμέρους χώρα της Ε.Ε σύμφωνα με τους συνταγματικούς κανόνες (κοινοβουλευτική ψηφοφορία, δημοψήφισμα κ.λ.π.).

ΔΥΤΙΚΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ - ΥΠΟΨΗΦΙΕΣ ΧΩΡΕΣ

Το Συμβούλιο της Ευρώπης και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έχουν επιβεβαιώσει ότι τα Δυτικά Βαλκάνια έχουν σαφή ευρωπαϊκή προοπτική η οποία παραμένει καίριο στοιχείο για την σταθερότητα τη συμφιλίωση και την ανάπτυξη της περιοχής. Παράλληλα η ευρωπαϊκή προοπτική αποτελεί βασικό κίνητρο για τις υποψήφιες χώρες για να καταβάλουν συνεχείς προσπάθειες για εσωτερικές μεταρρυθμίσεις με στόχο την υιοθέτηση ευρωπαϊκών προτύπων οι οποίες βασίζονται στην ειρήνη, την ελευθερία, τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου, την ανεκτικότητα, την αλληλεγγύη και τις σχέσεις καλής γειτονίας.

Διαδικασία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης (ΣΣΣ)

Οι σχέσεις της Ε.Ε με τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων έχουν λάβει χώρα εντός ειδικού πλαισίου, που είναι γνωστό ως διαδικασία σταθεροποίησης και σύνδεσης
Οριοθετήθηκε κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Προεδρίας το 2003.

Η νέα αυτή ενισχυμένη προσέγγιση έναντι των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης προϋποθέτει τα εξής:

Την κατάρτιση συμφωνιών σταθεροποίησης και σύνδεσης ενόψει της προσχώρησης στην Ε.Ε, μόλις εκπληρωθούν τα κριτήρια της Κοπεγχάγης.

την ανάπτυξη των οικονομικών και εμπορικών σχέσεων με την περιοχή καθώς και στο εσωτερικό της.

την ανάπτυξη της ήδη υπάρχουσας οικονομικής και χρηματοδοτικής βοήθειας.

Την παροχή βοήθειας στη διαδικασία εκδημοκρατισμού, την κοινωνία των πολιτών, την εκπαίδευση και τη θεσμική ανάπτυξη.

τη συνεργασία στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων.

Την ανάπτυξη του πολιτικού διαλόγου.

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΣΗΣ (ΣΣΣ)

Η διαδικασία περιλαμβάνει 3 στόχους:

Σταθεροποίηση των χωρών που επρόκειτο να ενταχθούν

Πρώθηση της περιφερειακής συνεργασίας

Την ενδεχόμενη ένταξη, διαδικασία που βοηθά τις ενδιαφερόμενες χώρες να βελτιώσουν την ικανότητα τους να υιοθετήσουν και να εφαρμόσουν την νομοθεσία της Ε.Ε και τα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα ώστε να υπάρξει στενότερη συνεργασία σε:

- ✓ Εμπορικές παραχωρήσεις (απαλλαγή δασμών και πρόσβαση σε αγορές της Ε.Ε)
- ✓ Οικονομική και χρηματοδοτική βοήθεια
- ✓ Βοήθεια για ανασυγκρότηση ανάπτυξης και σταθεροποίησης
- ✓ Σταθεροποίηση και σύνδεση σε συμφωνίες που συνεπάγονται αμοιβαία δικαιώματα και υποχρεώσεις.

Κάθε χώρα προχωράει βήμα βήμα προς την ένταξη εφόσον εκπληρώνει τις υποχρεώσεις της στο προαναφερόμενο πλαίσιο.

Η Επιτροπή αξιολογεί την πρόοδο που έχει σημειωθεί στις ετήσιες εκθέσεις που δημοσιεύονται.

Μηχανισμός Προενταξιακής Βοήθειας (I & II)

- Ευέλικτος Μηχανισμός δημοσιονομικής βοήθειας.
- Μέσο με το οποίο η Ε.Ε στηρίζει της μεταρρυθμίσεις στις χώρες διεύρυνσης με οικονομική και τεχνική βοήθεια
- Προϋπολογισμός: 2007 - 2013 11,5 δις
- Προϋπολογισμός: 2014 - 2020 11,7 δις
- Προϋπολογισμός: 2020 - 2025 17,2 δις
- Στόχος: Η εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου κατά την στιγμή της προσχώρησης.
- Επιτυγχάνεται: με την προετοιμασία και υποστήριξη της ενίσχυσης των θεσμών και του κράτους δικαίου, την υποστήριξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, θεμελιωδών ελευθεριών , διοικητικές οικονομικές μεταρρυθμίσεις και περιφερειακή και διασυνοριακή συνεργασία.
- Η βοήθεια χορηγείται ανάλογα με την πρόοδο που έχει πραγματοποιήσει η δικαιούχος χώρα.

ΥΠΟΨΗΦΙΕΣ ΧΩΡΕΣ

- ΑΛΒΑΝΙΑ
- ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟ
- ΒΟΡΕΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
- ΤΟΥΡΚΙΑ
- ΒΟΣΝΙΑ ΕΡΖΕΓΟΒΙΝΗ
- ΣΕΡΒΙΑ
- ΓΕΩΡΓΙΑ (Στις 3 Μαρτίου 2022, η Γεωργία υπέβαλε τις αιτήσεις της για ένταξη στην ΕΕ. Με βάση τη γνώμη της Επιτροπής, η Γεωργία έλαβε ευρωπαϊκή προοπτική στις 23 Ιουνίου 2022. Το καθεστώς υποψηφίου χορηγήθηκε στις 14 Δεκεμβρίου 2023)
- ΜΟΛΔΑΒΙΑ (Η Μολδαβία έλαβε ευρωπαϊκή προοπτική και καθεστώς υποψήφιας χώρας στις 23 Ιουνίου 2022)
- ΟΥΚΡΑΝΙΑ (Η Ουκρανία έλαβε ευρωπαϊκή προοπτική και καθεστώς υποψήφιας χώρας στις 23 Ιουνίου 2022)
- ΚΟΣΣΥΦΟΠΕΔΙΟ (ΕΝ ΔΥΝΑΜΕΙ ΥΠΟΨΗΦΙΑ)